

Xanm Fatim(s): hyat v fziltlri

slam peymbri hzrt Mhmmmd Mustafann(s..s) ziz qz xanm Fatim Zhrann(s.) hadtinin ildnm gnrlrni yaayrq. "Fatim Gnrlri" adlandrlan bu gnrl o hzrtin qsa, eyini zamanda son drc zngin v dyrli hyatna .n.zr salmaq n dyrli frst saylr

arannews:parstoday-Bu günlr Peymbimiznin pak nslinin – seyidlr nslinin qayna, dünya v Cnnt qadnlarnn xanm, nübuvvt (peymbrikl) mrkzind dünyaya glib boya-baa çatm, vlayt (imamt) evind hyatn davam etdirn, n yax qz, n yax hyat yolda, n yax ana kimi qadnn bütün faliyytini ks etdirn lamtlri özünd toplayan nümunvi, ideal, msum qadn – xanm Fatimeyi-Zhra leyha salamn hadtinin ildönümü günrlidir.

Biz bilirik ki, insanlar insan hyat il bal hr hans bir hadisy ad qoyur, onu nny çevirir, Analar günü, Qadnlar günü v s. kimi müyyn adlar veririr. Bu nnlrdn danmaq istsk, müslman qadnlar üçün seç bilcyimiz n gözl gün Hzrt Fatimeyi-Zhrann mübark doum günüdür, çünki o, n yax qz, n yax ana, n yax hyat yolda v öz mdniyyti v davranlarnda n üstün müslman qadn olmur. Bütün bu insani cizgilri özünd toplad üçün biz mam Xomeyninin tklif etdiyi kimi ay tqvimi il cümadlaxir aynn 20-ni – xanm Fatimeyi-Zhrann doum gününüDünya Müslman Qadnlar günü kimi qeyd etmliyik, çünki biz bilirik ki, hr hans lamtdar bir gün müyyn lamtdar bir hadis il baldr. Ona gör d Qadnlar günü yuxarda sadaladmz n gözl xüsusiytlri özünd toplayan qadna – Hzrt Fatimeyi-Zhra (.s.)-a hsr olunmaldr.

NÜMUNV QADIN

slamn qadnlarn haqq v hüquqlarn qorumaq v onlarn trqqi etmlrini tmin etmk üçün bir çox qanun v proqramlar vardr. Nümunvi slam qadnn tanmaq, onun gözl xlaqndan ibrt götürmk üçün vhy mktbind thsil alan slam qadnlarn kamil bir kild tanmaq v onlarn hyatnn küllyyatn aradmaq lazmdr.

H.z. Fatim (.s.), übhsiz ki, bütün slam qadnlarnn banda yer almaqdadr, çünki o, atas msum, hyat yolda msum v özü d msum olan yegan qadndr. Fatimnin trbiy v yaay mühiti, ismt v msumluq mühiti idi. Uaqlq illrini, slamn ilk xsiyytinin, yni almlrin Rbbi Allahn trbiysi altnda olan v Allah trfindn seçilmi Peymbri evind keçirmidi. Ev ilrini yerin yetirm v uaq trbiy etm dönmini d slamn ikinci xsiyytinin, yni li ibn bitalibin evind keçirmidi. Bu qsa müddt içrisind iki msum xsi, yni Hsn v Hüseyini v iki qz övlad, yni Zeynb v Ümmügülsm kimi ücatli v fdakar qz övladlarn cmiiyyt tqdim etmidir. Bel bir evd açq kild islami xlaq v qanunlarn parlaq nticlrini görmk v slamn ideal v nümunvi qadnn tapmaq mümkündür.

FATM (.S.)-IN ANASI

Fatim (.s.)-n anas Xuvylidin qz Xdic adl bir qadn idi. Xdic Qüreyin saltli v soylu aillrindn birind dünyaya glmi v orada trbiy alb büyümüdür. Ailsindn olan kiilrin hams alim, fdakar, ruhani v Kb evini himay edn xslr idi. Ymn padah Tubba Hcrülsvdi Mscidülhrmandan Ymn aparmaq istdikd Xdicnin atas Xuvylidin mübariz v fdakar nticsind Ymn padah qarndan dünmü v artq o da yerindn ¸xarmamdr.

Xdic gnc yalarnda tiq ibn Aiz il evlnmi, lakin uzun bir müddt ke¸mdn tiq güzlrini dünyaya yummu v Xdic büyük bir srvt v mal il tk qalmdr.

Xdic bir müddt dul qald, daha sonra Bni-Tmimin büyüklrindn biri olan Hind ibn Bnnas adl bir xsl evlndi, fqt Hind d gnc ikn vfat etdi, yen Xdic büyük bir srvtl yalqz qald.

Xdic birinci v ikinci rindn miras olaraq ald xeyli miqdarda srvti elc saxlamasa da, o zamanlar adt olan faiz ilrind d istifad etmdi. O, bu srvtl doru il mul olan xslr vasitsil ticart etmy balad.

Xdicnin hyatnn se¸kin v parlaq nüqlrindn biri d onun Peymbr il evlnm mslsidir. Xdicnin birinci v ikinci ri vfat etdikdn sonra o an uca qadnda srbstlik v baxmszlyq hal tclli etdi. O artq evlnmk istmirdi. Amma maraql cht budur ki, rbin ünd gln v varl kiilri il sla evlnmy raz olmayan Xdic tam bir smimiyytl yetim v fqr olan Mühmmid kimi bir xsl evlnmy hazr idi.

Bu evlilik Rsulullah (s) ü¸ün ¸ox dyrli idi, ¸ünki bir trfdn fqr v yoxsul idi. Bu sbb v ya baqa bir sbb gürdir ki, iyirmi be yana qdr evlnmmidi. Digr trfdn d evsiz-eiksiz v tnha idi. Yalqzlyq hiss edirdi, bu mübark evlilik vasitsi il hm ehtiyaclarn aradan qaldrd, hm d dost, yar, drd orta v güzl bir müavir qazand.

Mühmmid (s) v Xdic sfa v smimiyytl dolu bir ail qurdular. Qadnlardan Peymbrin dvtini qbul edn ilk qadn oldu. O uca qadn hdsiz v hesabsz mal v srvtinin hamsn qeydsiz v rtsiz Peymbrin ixtiyarna buraxd.

Peymbr (s) bel buyurmudur: "Xdic bu ümmtin n xeyirli qadnlardan biridir” [1].

Ai bel deyir: "Peymbr (s) Xdicni daim yaxlqla xatrladna gür bir df o Hzrt: "Ya Rsullah, Xdic qoca bir qadnd, Allah sn ondan daha yaxsn balad”; ‐ dey rz etdim. Rsulullah qzblnib bel buyurdu: "And olsun ki, Allah-Taala ondan daha yaxsn mn nsib etmmidir. Xdic baqalarnn kafir oldu bir zamanda iman gtirdi. Baqalarnn mni inkar etdiyi bir zamanda mni tsdiq etdi. Baqalarnn mni hr eydn mhrum etdiyi bir zamanda maln tmnnasz mnim ixtiyarna buraxd v Allah-Taala mnim nslimi onun üvladnda qrar verdi” .

Ai deyir ki: "Artq mn ondan sonra Xdicni pislikl xatrlamamaa qrar verdim”[2].

Rvaytlrd süylnilmidir ki, Cbrayl Peymbr nazil olduunda hr dfsind bel rz edrdi: "Allahn salamn Xdicy ¸atdr v bel de: "Allah-Taala Cnntd snin ü¸ün bir saray hazrlamdr ”[3].

LK SLAM MRKZ

slamda qurulan ilk islami ail Mühmm (s) v Xdicnin evi idi. Onlarn say ü¸ nfrdn artq deyildi: Mühmm (s), Xdic v li ().

O ev islami inqilabn mrkzi idi, ¸ox ar vziflri vard. Küfr v büt qar mücadil etmlri v tövhid dinini yaymalar lazmi idi. Bütün dünyada sadc bir islami ev var idi. O da bu ü¸ xsin yaad ev idi v onlarn banda Hzrt Mühmm (s) dururdu. Allah-Taala onun xlaq haqqnda bel buyurur: "übhsiz, sn ¸ox böyük bir xlaq üzrindsn” [4].

Rsulullah (s) Xdicni hddindn artq sevirdi, onun xsiyytin hörmtl yanard, htta Xdicnin dostlarna bel ehtiram göstrirdi.

ns bel deyir: "Bzn Peymbr hdiyy tqdim edildikd bel buyurard: "Filan qadnn evin aparn, ¸ünki o Xdicnin dostu idi”.

Xdic sxntl anlarnda Mühmm (s)- tslli verir, hdf ¸atmaq yolunda onu ümidvar edirdi. Kafirlr ignc v ziyt verdiklri zaman Hzrt ev girr-girmz Xdicnin fqt v mhbbtin qrq olur v isti ocaqdan güc alrd. ¸tinliklr v qorxulu hadislr haqqnda o bilgili v all-kamall qadnla mslhtlirdi.

Bli, Fatimeyi-Zhra bel bir sfa v smimiyytl dolu aild dünyaya glmi, o cür atadan v fdakar anadan trbiy almdr.

SMAV MR

Bir gün Rsulullah (s) bth (Mkk il Mina arasnda) deyiln yerd ylmidi, o anda Cbrayl nazil olub bel rz etdi: "Allah-Taala siz salam göndrdi v buyurdu ki: "Qrx gün, qrx gec Xdicdn uzaqla, namaz v ibadtl mul ol”.

Rsulullah (s) mmar vasitsil Xdicy bel bir xbr göndrdi: "Sn el ziz v dyrlisn ki, bu id almlrin Rbbinin mrin itat edirm. Allah mslhtlri daha yax bilndir. Ey Xdic, sn böyük v silzad bir qadnsan. Allah-Taala mlklrini snin nazn ¸kmy mmur edir. Geclri evin qapsn bala, yatanda istiraht et v almlrin Rbbinin mrini gözl. Mn bu müddt rzind sd qz Fatimnin evind qalacaam” .

Qrx gün tamam olanda Allahn mlyi nazil olaraq Cnntdn bir yemk gtirdi v bel rz etdi: "Bu gec bu Cnnt meyvrlrindn ye!”

Rsulullah Cnnt meyvrlri il iftarn a¸d, namaz (tbiidir ki, nafil namaz, ¸ünki Peymbr vacib namazn iftardan qabaq yerin yetirmidi) v ibadt hazrlamaq ü¸ün qalxmaq istdikd Cbrayl nazil olub bel buyurdu: "Ey Allahn dyrli Peymbri, bu gec müsthb namazdan vaz ke¸. Xdicnin evin get, ¸ünki Allah-Taala snin sülbündn trtmiz övladlar yaratma irad etmidir”.

Nhayt, Peymbr (s) qrx gün ayrldan sonra Xdicnin görün getdi.

Xdic bel deyir: "Mn hmin 40 gün müddti tk qalrdm. Axa dün kimi qapn balayb, prdlri ¸kir v namaz qlrdm. Namaz qurtarandan sonra ¸ra söndürüb yatama istiraht etmy gedirdim. Lakin o gec hl yatmamdm, qapnn döyüldüyünü eitdim. Mn: "Qapn döyn kimdir ki, Peymbrdn baqa he¸ kim onu döymy layiq deyil” – dedim. Bu vaxt Peymbrin mlahtli ssini eitdim: "Ey Xdic, qapn a¸! Mnm, Mühmm” – dedi.

Sevincl qapn açdm, gülrüzl ev daxil oldu”. V o gec Fatimnin nuru atasnn sülbündn ana rhmin daxil oldu[5].

Peymbr (s)-in Xdicdn qrx gün müddtind knarladrlmas Fatim (.s.)-n müqdds vücudunu, Allahn bu böyük töhf v hdiyyisini almaq üçün görüln hazrlq idi.

Peymbrin Xdicdn bu cür uzaq olmas dünya qadnlarnn xanm Hzrt Fatimeyi-Zhra (.s.)-n mqamnn uca, doma v ziz olmasna bir nümundir ki, bu fzilti söz il ifad etmkd dil bel acizdir.

FATM (.S.)-IN DOUMU

Hamillik dönmi sona çatb, Fatimnin doum zaman yaxnladqda Xdic bir nfri Qürey qadnlarnn v köhn dostlarnn yanna göndrdi: "Köhn kinlrinizi unudun, bu thlükli anmda kömyim glin. Doum iind mn yardm edin”. Çox keçmdi ki, Xdicnin elçisi alar gözl geri döndü v bel dedi: "Kimin qapsn döyüms, raz olmad, xahiinizi qbul etmdi v hr ks cavab olaraq bel dedi: "Xdicy söyl ki, bizim nsihtimizi qbul etmdin, bizim uyun gördüyümüzün ziddin fqir bir yetiml evlndin. Budur, buna gör d snin evin glmy v sn yardmç olmaa hazr deyilik”.

Xdic kinli qadnlarn bu qlb incidn sözlrini eidnd onlarn yardmndan ümidini ksdi v çox myus oldu. Maddi almdn v kinli qadnlardan üz çevirib almlrin Rbbi olan Allaha v baqa bir alm yönldi. Bel çxlmaz bir zamanda Allahn mlkri, Cnntin hurilri v smavi qadnlar onun yardmna gldir. ziz Fatim, yni nübuvvt smasnn nur saçan ulduzu dünya almin ayaq basd v dünyann rqini v qrbini vlayt nuruna boyad.

Fatim (.s.)-n doum tarixi haqqnda slam alimlri arasnda ixtilaflar vardr. i alimlrin gör o Hzrt bestin 5-ci ilind cümadlaxir aynn 20-si, Cüm günü dünyaya glmidir .

HZ. FATMNN EVLNMS

Fatim evlnck yaa çatanda Peymbrimiz onu Allahn mri il miolusu v ilk müslman Hzrt li il evlndirdi. Peymbrimiz Hz. liy xitab edrk bel buyurmudur:"Cbrayl nazil olub bel dedi: "Ya Mühmm, Allah sni yaratdqlar arasndan seçdi v risalt il vziflndirdi; lini d sn qarda v caniin olaraq seçdi. Qzn Fatimni onunla evlndirmlisn; Allah onlar yuxar almd (mli-lada) evlndirdi. Allah onlara iki trtmiz, ncib, tahir v gözl övlad balayacaqdr”. Ya li, Cbrayl hl göy yükslmmi sn qapn döyün” [6].

HZ. ZHRANIN MEHRYS

1. Dörd yüz v ya dörd yüz sksn v yaxud be yüz dirhm dyrind bir zireh.
2. Ymn qumandan bir dst libas.
3. Üstünd oturmaq üçün istifad olunan alanm tükliü qoyun drisi.

DRS VERC BR ML

slam ar mehriyni xalqn mslhtin uyun bilmir; kürknin din v xlaqn

bynirsinizs, mehr haqqnda srtlik etmyin v az il kifaytlnin, – dey tövsiylr verir.

Peymbri-krm (s) bel buyurmudur: "Ümmtimin n üstün qadnlar gözil v mehriysi az olanlardr” [7].

mam Sadiq () is bel söyilmidir: "Qadnn pis olmas mehriysinini ar olmasdr” [8].

slamn sevgili Rsulu ar mehriynin xalqn ziyanna olduunu mln bütün insanlara baa salmaq üçün ziz qzn qeyd etdiyimiz mehriy qarlnnda li ibn bitalib il evlndirdi. Htta ondan borc olaraq bir ey istmdi.

HZ. FATMNN CEHZ

Rsulullah (s) Hz. liy bel buyurdu: "ndi qalx, Fatimy mehriy olaraq verdiyin zirehi sat, pulunu mn gtir, onunla bzi ev yalar v lazml eylr alaqr”.

Hz. li zirehini satd v pulunu gtirib Peymbr tqdim etdi. Rsulullah (s) bubkri, Salmani-Farsi v Bilal hüzuruna çarb onlara bel buyurdu: "Bu pul il Fatim üçün ev yas v lazml eylr aln”.

bubkr bel deyir: "Pulu saydmda 63 dirhm olduunu gördüm v o pul il bu eylri aldm:

1. Bir a köyнк.
2. Böyük bir ba örtüyü.
3. Xeybr mal qara bir libas.
4. Xurma lifindn hörüln bir yataq taxt.
5. Qoyun yunu, digri is xurma lifi il doldurulmu olan ktandan iki dd dök.
6. çi zxr adndak xoiyli bitki il doldurulmu olan qoyun drisindn dörd dd yastq.
7. Bir dd Hicr hsri.
8. Bir dd l dyirman.
9. Bir mis lyn.
10. Dridn düzldilmi bir tuluq.
11. Paltar yumaq üçün bir lyn.
12. Süd üçün bir dd kasa.
13. Bir su qab.
14. Bir yun prd.
15. Bir aftafa.
16. Su götürmk üçün istifad olunan bir saxs qab.
17. Bir dd dri süfr.
18. ki saxs kuz.
19. Bir ba[9].

Fatimnin cehizini Peymbrin hüzuruna gtirdiklri zaman Hzrtin gözlrindn ya axd, ban göy doru qaldrb bel dedi: "Allahm, bu evliliyi

qablarnn ¸oxu saxsdan olan xslr m¨bark eyl!”

MÜSLMANLAR Ü¸ÜN BR DRS

li il Fatimnin evlnmsi islami evliliklrin n hssas v n önmln önklrindn biri idi, ¸ünki qzn atas rb Yarmadasnn v slam Dünyasnn n böyük xsiyyti v Allah trfindn se¸ilmi Peymbr idi. Qzn özüd slam qadnlarnn n üstünü, n alls, n trbiylisi, n kamili v briyytin dörd böyük qadnlarndan biri saylrd. Kürkn is salt v nsb baxmndan rblrin n rflisi idi. Elm, kamal, ücat baxmndan bütün slam xsiyytlrindn üstün idi. Rsulullahn rsmi xlifsi, vziri v müaviri idi. slamn csur sgri v slam ordusunun ba srkrdsi idi. Bel bir evlnm mümkün olduu qdr xüsusi bir ehtiam v tntn il icra olunmal idi. Lakin bu evlnm mrasimi ¸ox sad bir kild icra olunmudu. Nümunvi slam qadnnn cehazi gördüyünüz kimi, ¸ox sad bir kild hazrlanmd.

Rsulullah (s) nyin bahasna olursa-olsun, htta borc almaqla olsa bel yegan ziz qz ü¸ün iftixaredici bir cihaz hazrlaya bilrdi. Mn Allahn el¸isiym, öz mqamm qorumam lazmdr, qzm da dünyann n üstün qadndr, onun da ehtiram v heysiyytin riayt etmliym v ona sevindirici eylr hazrlamalyam. ...

Amma Rsulullah (s) mehriy v cihaz yarrn zrr v ziyanlarn ¸ox gözil bilirdi. Buna gör d slamn birinci v ikinci xsiyytinin tkil etdiyi o nümunvi evlnm mrasimi bütün müslmanlara v onlarn qabaqcllarna mli v öyrdici bir drs olsun dey onu ¸ox sad bir kild tkil etdi. ...

HZ. FATM LNN EVND

HZ. Fatim (.s.) ata evindn rinin evin kö¸dü. Amma yad bir xsin evin getdiyini sanmayn, ¸ünki nübuvvt (peymbrlik) mrkzindn ¸xb vlayt (imamt) evin getdi. Bu yeni mrkzd o nümunvi qadnn ¸iynin daha böyük bir vzif düdü v rsmn msuliyet sahibi oldu. Bu evd artq bütün dünya qadnlarna slamn hqiqt v nurunu göstr bilmk ü¸ün ev qadn kimi vzifsi, hyat yolda v uaa baxma, fdakarlıq, doruluq v mhbbt haqqnda mli drslr vermsi lazmdr.

Fatim evin bir küncün ¸kilib xsi hyat il mul olan, slamlarla bal olan hadislrdrn xbrsiz qalan v onlara diqqet etmyn bir qadn deyildi.

Fatim (.s.) lini he¸ bir zaman qzblndirmirdi, ¸ünki slamn bel buyurduunu bilirdi: "Allah-Taala rini qzblndirn hr qadnn oruc v namazn, rini özündn raz salmaqca qbul etmz” .

HZrt li il Hzrt Fatimnin ail hyatlar Peymbrimizin tövsiylri istiqamtind ¸ox xobxt ke¸msin, bir-birini incitmmlrin v bir-birinin haqq v hüquqlarna ciddi kild riayt etmlrin baxmayaraq, mam li il onun arasnda bzi nizamszlqlar olduunu hdislrl isbat etmy ¸alanlar olmur. Guya mirülmöminin li () buchlin qzn almaq istmi v buna gör Hzrt Fatim evin getmidir. V Hzrt Peymbr Hzrt lini torpaa bulam bir halda tapb bel demidir: "Qalx, ey torpaq atas! Fatim mndndir; mnim bir par¸amdr; onu incidn mni incitmidir. ...” ; Sonra li Peymbr bel bir tsvvürd olmadn

bildirmi v birlikd ev qaytmlar. Bu hekey tamamn uydurmadr v hdisi linin leyhin ¸evirmk istynlrin yalandr. gr bel bir ey olsa bel, yni li leyhisslam buchlin qz il evlnmk istsydi d, bu ri mr Hzrt Fatimnin etiraz v Peymbrin bel bir tzyiqi düünül bilmz. li leyhisslam kim bu ri haqqndan mhrum ed bilr ki?!..

* * *

Peymbrimizin vfat Hzrt Fatimni drindn kdrldirdi. Atasnn vfat etdiyini gö bel bir eir söyldi:

"Kim hmdin (Peymbrin) qbrinin torpan iylyrs, zaman ke¸dikc bir daha he¸ bir tri iylmk istmz.

Üstüm el müsibtlr töküldü ki, ayd onlar gündüzlrin üstün tökülsydi, qaralb gec olardlar” .

Hertz Fatim bu kdr ¸ox dayana bilmdi. Peymbrimizin vfatndan 95 gün sonra o da vfat edrk sevimli atasna qovudu.

Hertz Fatim özü qbrinin gizli qalmasn vsiyyt etdiyi ü¸ün li ibn bitalib onu gecnin qaranlnda torpaa taprd v bilinmsin dey qbri yerl bir etdi. Dümnlrri tamam ¸adrmaq ü¸ün qrx simvolik qbr düzltidi. Bada mam li olmaqla Fatimeyi-Zhrann övladlar, bzi shabl v Hzrt Zhrann yaxn qohumlar qbrin yerini bilirdilrs d, Hzrt Fatim ciddi bir kild v qbrinin gizli qalmasn israr etdiyi ü¸ün bunlarn he¸ biri qbrin yerini kimsy bildirmdi. hli-Beyt mamlar da, übhsiz ki, qbrin yerini bilirdilr, lakin bzi xslr istisna olmaqla sirri he¸ kim a¸madlar. Buna gör d Hzrt Zhrann qbrinin yeri haqqnda bir-birin zidd olan fikirlr söylnilmi v bu mövzuda tarix¸ilr arasnda da ixtilaflar vardr. Bzilri qbrin Peymbrin "Rözeyi-Müthhr”sind ("Pak ba¸a”snda, yni Peymbrin qbri il minbri arasnda), bzilri Fatimnin öz evind, bzilri Bqi qbiristanlnda v bzilri d mam linin qarda Uqeylin evinin yannda olduunu demilr. llam Mclisi Mühmd ibn binsrin bel bir fikir söyldiyini demidir: "Hertz bülhsndn (mam Rzadan) "Fatimnin qbri haradadr?” – dey soruduqda "Öz evind dfn edildi, lakin mscid genildildirildikdn sonra qbir mscidin i¸in daxil oldu” – dey cavab verdi”.

HZ. FATMNN FZLTLR

Peymbr (s) bel buyurmudur: "Dünya qadnlarnn n üstünüdörd qadndr: "mrann qz Mrym, Mühmdin qz Fatim, Xuyylidin qz Xdic v Fironun xanm Asiy” [10].

Peymbr buyurmudur: "Fatim (.s.) Cnnt qadnlarnn n üstünlrindndir” [11].

Peymbr bel buyurmudur: "Qiyamt günü olduqda Haqqn münadisi ri-ilahidn bel nida edr: "Ey insanlar, gözlrinizi balayn, o vaxta qdr ki, Fatim siratdan ke¸sin” [12].

bn Abbas bel deyir: "Rsulullahdan: "Hz. Admin Rbbindn ald v onlar vasitsil d tövbsinin qbul olduu klmlr hanslardr?” – dey sorudum. Hzrt cavab verdi: "Hz. Adm Mühmd, li, Fatim, Hsn v Hüseyini vsil edrk Allaha dua etdi v bu sbbl d tövbsi qbul oldu” [13].

Peymbr (s) buyurmudur: "li olmasayd, Fatimy layiq bir r olmayacaqd” [14].

mam Sadiq () buyurmudur: "Fatim (.s.) Allah qatnda doqquz adla çarlr: Fatim, Siddiq, Mübark, Tahir, Zkiyy, Raziyy, Mrziyy, Mühddis v Zhra. Fatim deyilmsinin sbbi, r v pisliklrndn qorunmas üçündür. gr li () olmasayd, Fatim üçün layiq bir r taplmayacaqd” [15].

Peymbr (s) buyurmudur: "Fatim bdnimin bir parçasdr, ona ziyyt vern mn ziyyt vermidir, onu raz salan mni raz salmdr” [16].

HZ. FATMNN MAN V BADT

Rsulullah (s) Fatim (.s.) haqqnda bel söyimidir: "Allah-Taala qzm Fatimnin qlbini v zalarn imanla el doldurmudur ki, Allahn itati üçün özünü bütün muliyytlrndn uzaq tutmaqdr” [17].

mam Hsn () bel buyurmudur: "Anam Zhrann cüm axam sabaha qdr almlrin Rbbin ibadt etdiyini gördüm. Sabah gün çxana qdr daima rüku v scd halnda idi. Möminlrin bir-bir adlarn zikr edib onlar üçün dua edirdi, ancaq özü üçün heç dua etmdi. Bunu görünc bel dedim: "Anacan, niy özün üçün dua etmdin?” Cavab verdi: "vvlc qonu, sonra ev (yni insann özü)” [18].

Peymbri-krm (s) bel buyurmudur: "Qzm Fatim almdki qadnlarn n üstünüdür, bdnimin bir parçasdr, gözümün nurudur, qlbimin meyvsidir, bdnimdki ruhumdur, insan klind bir huridir. badt mehrabnda ayaa qalxd zaman ulduzlar yer üzündkilr nur saçd kimi onun nuru da göydkl mlklr nur saçar. Allah-Taala mlklrin bel buyurar: "Ey mlklrim, cariyrlimin n üstünü olan cariyim Fatimy baxn, (baxn görün) qarmda nec namaz üçün ayaa qalxmdr, Mnim qorxumdan bdninin zalar titryir, qlbi il Mn ibadt yönimidir. Ey mlklr, ahid olun ki, Fatimnin trfdarlarn Chnm atindn amanda saxladm” [19].

mam Hsn () is bel söyimidir: "Dünyada Fatimdn daha abid bir kims yoxdur. Allaha ibadt etmkd o qdr ayaq üst durard ki, ayaqlar irdi” .

lbtt, Qurann nazil olduu mrkzd doan, vhy evind böyüyn, gec v gündüz Quran ssi il hr-nr olan, Mühmd kimi bir atann elmindn faydalanan v li kimi bir rin evind yaayan bir xsin ibadtd bel böyük bir mqamnn olmas v ruhuna iman nurunun tclli etmsi tbiidir.

FATM V LNN ZABLI HYATI

li bir müddt o qdr çtin bir vziyyt dümüdü ki, Fatim vziyytini atasna demk üçün onun yanna getdi. Qapn döyü. Peymbr (s) ümmüymn bel buyurdu: "çox güman ki, qzm Fatimdir, qapn aç”. ümmüymn qapn açd. Fatim ev girib salam verdi v atasnn hüzurunda oturdu. Rsulullah bel buyurdu: "Fatim, sn heç bir zaman bu vaxt bizim ev glmzdin, indi n olub ki?” Fatim cavabnda: "Ya Rsullah, mlklrin yemyi

ndir?” – dey rz etdi.

Hzrt: "Allahn hmdidir!” – buyurdu.

Fatim: "Atacan, el is bizim yemyimiz ndir?” – dedi.

Hzrt buyurdu: "Allaha and olsun ki, bir ay olar ki, Ali-Mühmmdin evind ocaq qalanmr. Gözümün nuru, gl Cbrayln mn öyrtidiyi be klmni sn öyrdim. De ki:

"Ey vvlkilrin v sonraklarn Rbbi, ey yegan qüvvt v güc sahibi, ey miskinlrin balaycs v ey mrhmt ednlrin n mrhmtlisi” .

H. Fatim duan öyrib evin qaytd.

H. li: "Haradaydn?” – dey sorudu.

Fatim: "Dünya tlb etmk üçün getmidim, fqt axirt üçün düstur alb qaytdm” – dedi.

H. li: "El is bu gün günlrinin n xeyirlisidir” – dey buyurdu.

Bir gün Peymbr (s) Fatimni ziyart edib hal-hvaln sorudu. Fatim cavabnda bel dedi: "Atacan, xstym, bundan daha da pisi yeyils heç nyin olmamasdr”.

Hzrt buyurdu: "cba, dünya qadnlarnn n üstünü olman snin üçün yetrli deyilmi?”[20]

HZ. LNN NZRND FATM (.S.)

Bir qadn tanmann n gözl yolu rinin onun haqqnda dediyi sözür, çünki r öz hyat yoldan digrlrindn, htta anasndan v atasndan da daha yax tanyr v onun düünc, hal v vziyytini, yax v ya pis adtlrini daha yax bilir. Buna gör d Hz. li () hyat yolda Fatimni hr ksdn daha yax tanyar v onu baqalarndan daha yax trif v vsf ed bilrdi. mirülmöminin linin Hz. Fatim haqqnda çox sözlrri vardr, lakin mn burada o Hzrtin sadc iki sözünü zikr etmkl kifaytlirm: lk sözü evlndiklri günün ilk sabah Rsulullahn sualna cavab olaraq buyurduu sözür. Rsulullah linin evlndiyi günün ilk sabah zifaf otana glib kürknindn: "Hyat yoldan haqqnda n dey bilrsn?” – dey sorudu. Hz. li cavabnda: "Allaha itat etmk üçün n yax yardmçdr” – dedi[21].

kinci sözü is Hz. Fatimnin ömrünün n son saatlarında buyurduu sözür. mirülmöminin li v Fatim o son saatlarda ba-baa qaldlar. Fatim vidalamann n son saatlarında liy bel dedi: "miolu, sninl yaadm müddtd qtiyy n yalan danmadm, xyant etmdim v heç bir vaxt sn qar çxmadm”.

li () da cavabnda bel buyurdu: "Haa, snin Allah tanma mqamn, yaxln, tqvan v Allahdan qorxun mn qar glib, sni qnamamdan çox-çox ucadr; snin (bu dünyadan) ayrلمان mn çox ar glir”[22].

H. li evlilik hyatnn balancnda Hz. Fatimni Allaha itat etmk üçün n yax yardmç olaraq vsf etdi: "Allaha itat etmk üçün n yax yardmçdr”, – cümsi qsa bir cüml olmasna baxmayaraq, çox hatlidir. Bu cüml

evlınmnin hđfinin, insann hyat yoldandan Allaha itat etmk üçün yardm almaq olduunu byan etdi. Hyat yolda Hz. Fatimni bu id daha çox müvffq olmaq üçün n yax bir kömkçi kimi gördü. Fatimnin n son vida saatlarında da onun ürfa, gözli icra etmkd, tqva v Allahdan qorxma mqamn öydü v keçmidki görüünü tyid etdi. Baa düülür ki, Hz. Fatim evlilik müdđti boyunca Allaha itat etmkd v vlaytin ar msuliyetlirini icra etmkd o Hzrt mane olmad kimi hyatn bütün yönlrind onun yardmçs da olmur.

Hz. li adi bir müslman deyildi. slamn ikinci seçilmi xsiyyti, fdakar v güclü bir sgri idi. daltli, zahid, sxavtli, yardm edn, brabrliy göz qoyan, baqalarn özündn üstün tutan, tqval, bir sözli, müslmanlarn vlisi v Rsulullahn xlifsi idi. Özü v ails içtinlik içrisind yaayrdlar v sahib olduqlar eylri Allah yolunda xrclyirdir. Beytülmal müslmanlarn arasnda brabr olaraq tqsim edirdi; heç kimi baqasndan üstün bilmirdi. Htta özünün, Hsn v Hüseynin pay da baqalarnn payndan artq deyildi. Qarda Uqeyl Hz. liy ehtiyacn söyldiyi zaman Hzrt digr müslmanlara verdiyi paydan bir az artn ona vermdi.

mam Sadiq () Hz. li () haqqnda bel buyurur: "li ibn bitalib yemk v davran baxmndan hr ksdn daha çox Rsulullah bnyirdi. Özü çör k v zeytun yeyrdi, amma xalqa çör k v t verrdi. Evin suyunu v odununu hazrlayrd; Fatim (.s.) da un üyüdr, xmir yourar, çör k biirdi, paltarlarn yuyar v crq paltarlarna yamaq vurard” [23].

mirülmöminin li () özü üçün hr cür imkann mövcud oldu xilaft zamannda dünyaya müracit edrk bel buyurdu: "Ey aa dünya! Mnmi yönldin? Yoxsa, mnmi meyil etdin? Heyhat! Heyhat! Mndn baqasn aldat, mnim sn ehtiyacm yoxdur, sni artq dönüü olmayan üç talaqla boadm” [24].

Bli, bel bir xsiyyt sahib idi mirülmöminin li (). V bel yaamaq istyirdi, bel yaamaq üçün d uyun bir hyat yoldana möhtac idi. Hz. Fatimdn baqa bir qadn onun hyat yolda olmaa lyaqti yox idi. Hz. li sadc onun haqqnda bel dey bilrdi: "Allaha itat etmk üçün n yax yardmçdr”.

Bli, burada Hz. Fatimnin üstün chti ortaya çxr. Onu Hz. linin tk layiqli hyat yolda olaraq tanya bilirik. Fatim Hz. linin evind onun istyin uyun yaad, Allaha itat etmkd v üzrin dün vzifni yerin yetirmkd hmi o Hzrtin yardmçs oldu. Hz. Fatim özü islami davranlar il Peymbrin övlad v Hz. linin hyat yolda olmaa lyaqli olduunu isbat etdi. Budur, bu sbbdndir ki, Peymbr (s) trfindn dünya qadnlarnn n üstünü olaraq tantdrld. Fatim slamn nümunvi qadndr v müslman qadnlr ondan hyat drsi almaldrlar .

HZ. FATMİN QADINLAR HAQQINDA GÖRÜÜ

li ibn bitalib bel buyurur: "Bir gün bir qrup shab il Peymbrin hüzurunda olduumuz zaman Hzrt shaby bel buyurdu: "Qadn mslhti

nddir?”

Heç kim doru bir cavab ver bilmdi. shabl r dald vaxt mn d ev getdim. Rsulullahn sualn Fatimy söyldim. Fatim bel buyurdu: "Mn cavabn bilirm, qadnn mslhti onun namhrm bir kiini görmmsi v namhrm bir kiinin d onu görmmsinddir” .

Rsulullahn hüzuruna getdiyim zaman Hzrt: "Fatim sualnza bel cavab verdi” – dey rz etdim. Hzrt onun sözündn heyrtnib bel buyurdu: "Fatim bdnimin bir parçasdr” [25].

gr insan mnasz hisslrini bir knara qoyub al il düüns, nticni yaxca aradrsa, al Hz. Fatimnin cavabnn qadnlarn mnftlrini tmin edck v onlarn dyr v mqamlarn cmiyytd qoruyacaq n gözil cavab olduunu tsdq edckdir. Ona gör ki, gr qadnlr kiilrin onlardan lztt ala bilcklri v hr yerd onlar üçün sapqnlq vsils ola bilcklri bir kild evdn çxb kiilrl münasibtd olarlarsa, gnclr sla evlnm v ail qurma msuliyti altna girmzlr. Bu mövzu cmiyytin zrrin olub ana v atalar çxlmaz vziyytd qoya bilcyi kimi, qadnlarn da zrrin olacaqdr. gr qadnlr gözlliklrini yad kiilr göstrrk, onlar özlrin czb edib minlrl qlbi l alarlarsa, kiilr, ümumiyytl, mhrumiyytl qar-qarya olduqlar üçün v qeydsiz-rtsiz istklrin çatdqlarna gör ruhi xstliklr, sinir pozunluu v ümidsizliklr düçar olacaqlar. Bu mövzunun nticsi d, ümumiyytl, qadnlarn zrrin olacaqdr. Buna gördir ki, kiilrdn bzilri hr cür hiyl v klkbazlqlardan istifad edrk günahsz v saf qzlar aldadr v onlarn ifft v heysiyyt srmaylrini zdlyir v onlar fsad v bdbxtlik bataqlna sürüklyirlr.

rli qadnlr rlrinin digr qadnlara baxdn, ümumi mclis v toplantlarda onlarla ünsiyytd olduqlarn gördüklri zaman qsqanclq duyular ba qaldr v onlarda sui-znn yaranr v baqa bu kimi sbblr gör isti yuvalarn soyudub dadrlar.

gr kii namhrm qadnlara baxarsa, istr-istmz onlarn arasnda öz halal hyat yoldandan daha gözil v daha cazibdar bzi qadnlr görckdir. Çox zaman incidici söz v qnamalarla hyat yoldan rahatsz etmy balayacaqdr. Yersiz tnqid v bhanlrl sfal ail ocan yandrc chnm döndrckdir.

Müstqil bir düünc il xsi iin v iqtisadi faliyytin balayan bir kii gr i gedib-glnd v i yerind açq-saçq, br-bzkli qadnlarla qarlaarsa, istr-istmz cinsi hisslrinin tsiri altna dück v qlbi onlara ram olacaqdr. Artq bel bir kii müstqil bir fikirl qazanc, i, thsil v elml mul ola bilmyck v iqtisadi faliyytindn geri qalacaqdr. Bu zrr dözmkd, übhsiz ki, qadnlr da rik olacaqlar.

Lakin gr qadn örtülü olarsa, öz mqamn v dyrini kiinin qlbind daha yax qoruya bilr. Qadnlr cmiyytin ümumi mnftlrini daha gözil qoruyub cmiyyt üçün daha yararlı v müsbt addmlar ata bilrlr .

slam qadnn örtünmy riayt etmmsi halnda, cmiyytd xlaqi çöküntünün yaanaca, hüzur v mniyytin yox olaca, ifft v hya duyusunun ziflycyini bildiyin gör qadndan istmidir ki, islami örtünmy riayt etmkl cmiyytdki bu fsadn v xlaqsızln qarasn

alsn. Milltin trqqi v inkiafna kömk edrk fdakarlq göstrsin.

Budur, buna gördir ki, vhy evind trbiy görn nümunvi slam qadn qadnlar haqqnda görüünü bel byan etmidir: "Qadnlarn mslhti onlarn namhrm kiilri v namhrm kiilrin d onlar görmdiklri bir kild yaamalarndadr” .